

ADVIES
Raad Secundair Onderwijs

20 maart 2007

RSO/GCO/ADV/006

Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO- kwalificatiegetuigschriften

Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO- kwalificatiegetuigschriften

1 Situering

Conform de regelgeving in de ministeriële omzendbrief SO 66 van 30 juni 1999, zoals gewijzigd, betreffende de organisatie van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, stelt de Vlaamse Onderwijsraad voor elke opleiding die leidt tot een kwalificatiegetuigschrift van deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) een opleidingskaart op. Een centrum DBSO dat één van deze kwalificatiebenamingen wil gebruiken, moet deze kaarten als norm nemen voor de opleiding.

In het kader van het tot stand brengen van opleidingskaarten die efficiënter zijn afgestemd op het gebruik ervan, zal de commissie DBSO de verschillende opleidingskaarten herwerken naar competentiegerichte opleidingskaarten.

2 Toelichting bij de competentiegerichte opleidingskaarten DBSO

De toelichting bij de opleidingskaarten DBSO heeft als doel algemene informatie te verstrekken over de verschillende voorkomende rubrieken.

Een competentiegerichte opleidingskaart DBSO bestaat uit drie delen: een beknopte beschrijving van de kwalificatie, het gehanteerde referentiekader en een beschrijving van de competenties.

Bij de 'beschrijving van de kwalificatie' wordt beknopt omschreven wat men verwacht van een jongere die zich in de opleiding kwalificeert. Het 'referentiekader' bevat de documenten en specifieke informatiebronnen waarop de opleiding is gebaseerd. Tenslotte wordt bij de 'beschrijving van de competenties' het geheel van competenties vermeld die minimaal verworven moeten zijn door iedere jongere die zal deelnemen aan de kwalificatieproeven.

Als bijlage 1 bij dit advies is het voorstel van toelichting bij de competentiegerichte opleidingskaarten DBSO opgenomen.

3 Opleidingskaarten rigger-monteerder en machinist mobiele kraan

In overleg met de sector en gebaseerd op het SERV-beroepsprofiel "machinist mobiele kraan" heeft de commissie DBSO opleidingskaarten ontwikkeld voor de al goedgekeurde kwalificatiebenamingen "rigger-monteerder" en "mobiele kraanbestuurder" uit de rubriek 'Transport'. Voor deze twee kwalificatiebenamingen bestaan op dit ogenblik nog geen opleidingskaarten.

Met het oog op de nodige transparantie naar het beroepsprofiel wordt voorgesteld om de bestaande kwalificatiebenaming "mobiele kraanbestuurder" te wijzigen naar "machinist mobiele kraan".

De op het nieuwe format gebaseerde opleidingskaarten zijn bij dit advies als bijlagen 2 en 3 opgenomen.

4 Advies

De Raad Secundair Onderwijs vraagt aan de minister van Onderwijs en Vorming om de toelichting bij de competentiegerichte opleidingskaarten DBSO en de opleidingskaarten “rigger-monteerder” en “machinist mobiele kraan” in de rubriek transport goed te keuren zodat zij opgenomen kunnen worden in het overzicht van DBSO-opleidingskaarten.

Tevens wordt voorgesteld om de bestaande kwalificatiebenaming “mobiele kraanbestuurder” te wijzigen in “machinist mobiele kraan”.

De Raad Secundair Onderwijs keurde dit advies unaniem goed op zijn vergadering van 20 maart 2007. Er waren 19 stemgerechtigde leden aanwezig.

Guido Coeck
secretaris

Patrick Weyn
voorzitter

DBSO-opleidingskaarten

30 juni 2007

Toelichting bij de competentiegerichte opleidingskaarten DBSO

1 Positie van de opleidingskaarten in de regelgeving

Voor elke opleiding die leidt tot een kwalificatiegetuigschrift van het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) stelt de Vlaamse Onderwijsraad een opleidingskaart op. Dit gebeurt in opdracht van de minister van Onderwijs en Vorming.

Deze opleidingskaarten worden nadien door de minister formeel goedgekeurd op basis van een advies van de inspectie. Hierdoor krijgen ze een bindend karakter: wie een kwalificatiebenaming wil gebruiken waarvoor al een door de inspectie goedgekeurde opleidingskaart bestaat, moet deze opleidingskaart als norm nemen.

Daarom ook zal het Agentschap voor Onderwijsdiensten ervoor zorgen dat alle opleidingskaarten die de inspectie heeft goedgekeurd, rechtstreeks ter beschikking worden gesteld van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs via de Vlor-website.

2 De opleidingskaarten lezen en interpreteren

Elke opleidingskaart bestaat uit drie delen:

- een beknopte beschrijving van de kwalificatie;
- het gehanteerde referentiekader;
- een beschrijving van de competenties.

2.1 Beschrijving van de kwalificatie

Hier wordt beknopt omschreven wat men verwacht van een jongere die zich in de opleiding kwalificeert.

2.2 Referentiekader

Het referentiekader bevat de documenten en specifieke informatiebronnen waarop de opleiding is gebaseerd.

2.3 Competenties

Dit onderdeel vermeldt het geheel van competenties die minimaal verworven moeten zijn door iedere jongere die zal deelnemen aan de kwalificatieproeven.

Het centrum voor DBSO beslist in functie van de individuele leerweg van elke jongere op welke plaats deze competenties gerealiseerd worden:

- in het centrum voor DBSO;
- in een meewerkende school;
- in een centrum voor erkende vorming;
- tijdens de lessen algemene vakken;
- tijdens de lessen technische en praktische vakken;
- op het bedrijf.

Het verwerven van deze competenties wordt niet uitgedrukt in een “opleidingsduur”. Die is immers afhankelijk van:

- de beginsituatie (formele en informele vooropleiding);
- de mate van de alternering;
- de individuele mogelijkheden van de jongere.

3 Opleidingsprogramma

Op basis van deze opleidingskaarten moet het centrum voor elk van zijn opleidingen een programma uitschrijven.

Deze opleidingsprogramma's zijn geen leerplannen. Ze zijn dus niet onderworpen aan de goedkeuring van de overheid. Er worden aan deze opleidingsprogramma's ook geen vormvereisten opgelegd.

Deze opleidingsprogramma's houden rekening met de lokale context en de pedagogisch-didactische invulling van het centrum.

DBSO-opleidingskaarten

30 juni 2007

Opleidingskaart rigger-monteerder

Beschrijving

De rigger-monteerder werkt in de montagesector, veelal bij de bouw van metaal- en betonbouwconstructies.

Hij leest eenvoudige technische tekeningen en neemt kennis van de algemene planning van de ploegbaas. De rigger-monteerder verplaatst het materieel en materiaal met een hoogtewerker, verreiker en/of heftruck op een efficiënte wijze. Lasten aanslaan is een van zijn hoofdtaken.

Hiervoor gebruikt hij kettingtakels, stroppen, hijsbanden, staalbanden, ..

Hij is vaardig met montage- en demontagetechnieken. Hij assisteert bij het monteren van giekonderdelen en de ballast van mobiele kranen. Tijdens het werk heeft hij aandacht voor veiligheid en milieu.

De rigger-monteerder:

- 1 organiseert de eigen werkplek
- 2 beheerst de noodzakelijk basisbegrippen met betrekking tot montagetechnieken
- 3 beheerst de vereiste competenties in functie van het VCA-attest "Basisveiligheid"
- 4 is communicatief en sociaal vaardig
- 5 werkt op hoogtes rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken
- 6 slaat lasten aan en wijst lasten uit met inachtneming van alle nodige beveiligingen en procedures, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken
- 7 bedient een verreiker, hoogwerker en heftruck
- 8 beheerst de noodzakelijke competenties metaalbewerking

Referentiekader

- *ILW- opleidingsprogramma, juni 2005*
- *VCA Basisveiligheid*
- *Register van Risicovolle Taken*

Competenties

1 De rigger-monteerder organiseert de eigen werkplek

- een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden;
- de correcte bewerkingsvolgorde bepalen;
- ordelijk en net werken;
- onderhoudsvoorschriften naleven;
- in teamverband werken en een doeltreffend communiceren, aangepast aan het soort werk, gebruiken.

2 De rigger-monteerder beheerst de noodzakelijk basisbegrippen met betrekking tot montagetechnieken

- veiligheidsregels en procedures naleven;
- gereedschappen en onderdelen herkennen en benoemen;
- juist gereedschap kiezen en correct gebruiken;
- normalisatie toepassen;
- plannen en tekeningen lezen;
- specifieke constructiematerialen kennen;
- constructie-onderdelen opmeten en controleren;
- werkmethoden en procedures bij montage en demontage toepassen;
- functionele rekvaardigheid beheersen;
- milieuriichtlijnen naleven.

3 De rigger-monteerder beheerst de vereiste competenties in functie van het VCA-attest “Basisveiligheid”

4 De rigger-monteerder is communicatief en sociaal vaardig met continue aandacht voor:

- verbaal en non-verbaal communiceren;
- assertiviteit;
- positief met kritiek omgaan;
- met stress omgaan;
- flexibiliteit;
- in team werken;
- klantvriendelijkheid;
- actief aan een werfvergadering deelnemen.

5 De rigger-monteerder werkt op hoogtes rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met persoonlijke valbescherming basis/AV-006” beheersen.

6 De rigger-monteerder slaat lasten aan en wijst lasten uit met inachtneming van alle nodige beveiligingen en procedures, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Aanslaan en uitwijzen van lasten (rigging)/IS-006” beheersen.

7 De rigger-monteerder bedient een verreiker, hoogwerker en heftruck

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Vorkheftruckchauffeur basis/AV-001” beheersen;
- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met een hoogwerker/IS-004” beheersen;
- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met een hoogwerker. Zelfrijdende hoogwerker (knikarm/telescoop/schaarlift)/IS-005” beheersen.

8 De rigger-monteerder beheerst de noodzakelijke competenties metaalbewerking

- correcte terminologie hanteren;
- werktekening lezen;
- bewerkingsvolgorde van eigen werk bepalen;
- aftekenen – meten en hierbij functionele rekenvaardigheid toepassen;
- relevante basismaterialen herkennen;
- verspanende bewerkingen (bijvoorbeeld zagen, boren, schroefdraad snijden, enz.) uitvoeren;
- snijbranden en snijslijpen veilig uitvoeren;
- verbindingstechnieken (bijv. schroef- en flensverbindingen) toepassen;
- eenvoudige lasverbindingen maken;
- montage- en demontagetechnieken uitvoeren.

¹ Het begrip “eindtermen” heeft in deze opleidingskaart betrekking op de eisen die vanuit het Register van Risicovolle Taken worden gesteld in functie van de inhoud (eindtermen) van een training of instructie. De actuele versie van het Register is steeds de versie zoals ze vermeld staat op de website van de vzw BeSaCC-VCA (www.vca-besacc.be).

DBSO-opleidingskaarten

30 juni 2007

Opleidingskaart machinist mobiele kraan

Beschrijving

De machinist mobiele kraan rijdt met een hijskraan en bedient ze. Deze kranen kunnen onder meer ingezet worden bij het hijsen en verplaatsen van lasten, het uitvoeren van werken aan gebouwen, bruggen, viaducten, enz. De bouwplaats kan zich dus in de woning-, utiliteits-, industriële of burgerlijke bouw situeren.

De machinist maakt de mobiele kraan gebruiksklaar en stelt ze veilig, stabiel en waterpas op aan de hand van steunen of uitklapbare stempels. Hij ziet toe op het goed aanslaan van lasten. Bij het bedienen van de kraan doet hij vaak een beroep op seingevers.

Hij controleert dagelijks de kraan die hem is toevertrouwd en verhelpt kleine stringen. Hij houdt strikt rekening met de voorschriften op vlak van veiligheid, milieu, orde en netheid op de werf.

De machinist mobiele kraan:

- 1 organiseert de eigen werkplek
- 2 beheerst de noodzakelijk basisbegrippen met betrekking tot montagetechnieken
- 3 beheerst de vereiste competenties in functie van het VCA-attest Basisveiligheid
- 4 is communicatief en sociaal vaardig
- 5 werkt in de hoogte, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken
- 6 slaat lasten aan en wijst lasten uit met inachtneming van alle nodige beveiligingen en procedures, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken
- 7 bedient een verreiker, hoogwerker en heftruck
- 8 beheerst de noodzakelijke competenties metaalbewerking
- 9 voert de voorbereidende taken uit bij hijswerkzaamheden
- 10 voert de hijswerkzaamheden uit
- 11 voert de ondersteunende taken uit bij hijswerkzaamheden

Referentiekader

- *SERV-beroepsprofiel machinist mobiele kraan, mei 2000*
- *ILW- opleidingsprogramma, juni 2005*
- *VCA Basisveiligheid*
- *Register van Risicovolle Taken*

Competenties

1 De machinist mobiele kraan organiseert de eigen werkplek

- een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden;
- materialen en grondstoffen benoemen;
- waterpastaestellen, schietlood en betonmolen gebruiken;
- de correcte bewerkingsvolgorde bepalen;
- ordelijk en net werken;
- onderhoudsvoorschriften naleven;
- in teamverband werken en een doeltreffend communiceren,, aangepast aan het soort werk.

2 De machinist mobiele kraan beheerst de noodzakelijk basisbegrippen met betrekking tot montagetechnieken

- veiligheidsregels en procedures naleven;
- gereedschappen en onderdelen herkennen en benoemen;
- juist gereedschap kiezen en correct gebruiken;
- normalisatie toepassen;
- plannen en tekeningen lezen;
- specifieke constructiematerialen kennen;
- constructie-onderdelen opmeten en controleren;
- werkmethode en procedures bij montage en demontage toepassen;
- functionele rekenvaardigheid beheersen;
- milieuriichtlijnen naleven.

3 De machinist mobiele kraan beheerst de vereiste competenties in functie van het VCA-attest Basisveiligheid

4 De machinist mobiele kraan is communicatief en sociaal vaardig met continue aandacht voor:

- verbaal en non-verbaal communiceren;
- assertiviteit;
- positief met kritiek omgaan;
- met stress omgaan;
- flexibiliteit;
- in team werken;
- klantvriendelijkheid;
- actief aan een werfvergadering deelnemen.

5 De machinist mobiele kraan werkt in de hoogte, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met persoonlijke valbescherming basis/AV-006” beheersen.

6 De machinist mobiele kraan slaat lasten aan en wijst lasten uit met inachtneming van alle nodige beveiligingen en procedures, rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Register van Risicovolle Taken

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Aanslaan en uitwijzen van lasten (rigging)/IS-006” beheersen.

7 De machinist mobiele kraan bedient een verreiker, hoogwerker en heftruck

- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Vorkheftruckchauffeur basis/AV-001” beheersen;
- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met een hoogwerker/IS-004” beheersen;
- de doelstellingen vervat in de eindtermen¹ “Werken met een hoogwerker. Zelfrijdende hoogwerker (knikarm/telescoop/schaarlift)/IS-005” beheersen.

8 De machinist mobiele kraan beheerst de noodzakelijke competenties metaalbewerking

- correcte terminologie hanteren;
- werktekening lezen;
- bewerkingsvolgorde van eigen werk bepalen;
- aftekenen – meten en hierbij functionele rekenvaardigheid toepassen;
- relevante basismaterialen herkennen;
- verspanende bewerkingen (bijvoorbeeld zagen, boren, schroefdraad snijden, enz.) uitvoeren;
- snijbranden en snijslijpen veilig uitvoeren;
- verbindingstechnieken (bijv. schroef- en flensverbindingen) toepassen;
- eenvoudige lasverbindingen maken;
- montage- en demontagetechnieken uitvoeren.

¹ Het begrip “eindtermen” heeft in deze opleidingskaart betrekking op de eisen die vanuit het Register van Risicovolle Taken worden gesteld in functie van de inhoud (eindtermen) van een training of instructie. De actuele versie van het Register is steeds de versie zoals ze vermeld staat op de website van de vzw BeSaCC-VCA (www.vca-besacc.be).

9 De machinist mobiele kraan voert de voorbereidende taken uit bij hijswerkzaamheden

9.1 De machine bedrijfsklaar maken:

- de nodige documenten verzamelen voor de hijsopdracht;
- veiligheidsvoorzieningen controleren.

9.2 De machine verplaatsen volgens de vigerende wetgeving:

- volgens werkopdracht, rekening houdend met de situatie op het terrein, de route plannen;
- de mobiele kraan zelfstandig over de weg verplaatsen of in speciale omstandigheden vervoeren;
- de machine veilig parkeren.

9.3 Het dagelijks onderhoud uitvoeren:

- de machine controleren alvorens ze in gebruik te nemen (eventueel met behulp van controleblad);
- controle van de elektrische uitrusting uitvoeren (controle lampjes, signaallampjes);
- visuele controle van wielen en (rups)banden uitvoeren;
- niveaus en drukken controleren;
- het hijsgereedschap controleren op toegestane werklast en geldigheid van certificaten;
- de hijsgereedschappen op het vlak van volledigheid en beschadigingen controleren;
- de machine met zijn toebehoren netjes, ordelijke en in een goede staat van werking houden;
- algemene slijtage aan de onderdelen van de kraan vaststellen en verplicht melden.

10 De machinist mobiele kraan voert de hijswerkzaamheden uit

10.1 De hijsopdracht voorbereiden:

- hijsopdracht correct inschatten en uitvoeren;
- terreinomstandigheden interpreteren;
- de mobiele kraan veilig en volgens de bedrijfsvoorschriften opstellen;
- de benodigde hijs- en hulpgereedschappen en toebehoren kiezen, nakijken en correct aanbrengen.

10.2 De hijswerkzaamheden uitvoeren:

- de last veilig aanslaan en controleren;
- bediening van de boordcomputer – LMB (Last moment beveiliging);
- de mobiele kraan bedienen voor het uitvoeren van de hijswerkzaamheden.

10.3 De hijswerkzaamheden beëindigen:

- de werkzaamheden correct afsluiten.

11 De machinist mobiele kraan voert de ondersteunende taken uit bij hijswerkzaamheden

11.1 De communicatieve en administratieve taken uitvoeren:

- via hand- en armseinen communiceren;
- administratieve taken uitvoeren:
 - de gewerkte uren noteren;
 - uitgevoerde werkzaamheden noteren;
 - reparatielijst invullen;
 - inspectie-/schaderapport invullen;
 - schadegevallen verplicht rapporteren.
- het kraanboek van de machine en toebehoren in orde brengen;
- met helpers en leidinggevenden correct communiceren.

11.2 De voorschriften inzake veiligheid en milieu in acht nemen:

- de geldende veiligheidsvoorschriften toepassen;
- bij opslag en overslag van milieubelastende stoffen de millieurichtlijnen toepassen;
- milieu- en bodembeschermende methoden toepassen;
- voorzieningen voor afvalscheiding gebruiken.